

Liikenne- ja viestintäministeriö

Arviomuistio sähköpotkulautailun ja mikroliikkumisen ratkaisu- ja sääntelyvaihtoehtoista; sisäministeriön lausunto

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa sähköpotkulautailun ja mikroliikkumisen ratkaisu- ja sääntelyvaihtoehtoja käsittelevästä arviomuistiosta.

Yleistä

Liikenne- ja viestintäministeriö on arviomuistiotä laatiessaan todennut, että mikroliikenteen turvallisuuden voidaan vaikuttaa useilla erilaisilla toimenpiteillä. Arviomuistiossa esitellään mikroliikkumisen ja sitä koskevan sääntelyn nykytilaa ja siinä tunnistettuja ongelmia sekä esitetään erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja sähköpotkulautailun sääntelemiseksi.

Arviomuistio koskee nimenomaisesti mikroliikennepalveluihin kuuluvia yhteiskäyttöisiä kevyitä sähköajoneuvoja (sähköpotkulaudat) ja polkupyöriä. Muistiossa esitetään ratkaisuvaihtoehtoja tunnistettuihin ongelmiin ja arvioidaan vaihtoehtojen vaikutuksia.

Liikenne- ja viestintäministeriö arvioi, että parhain lopputulos saavutetaan useiden erilaisten toimenpiteiden toteuttamisella. Ministeriön arvio keskittyy niihin sääntelymuutoksiin, joilla ministeriön näkemyksen mukaan voidaan tehokkaasta puuttua mikroliikkumisen aiheuttamiin ongelmiin. Ministeriön arvion mukaan mahdolliset lainsäädäntömuutokset olisi mahdollista valmistella siten, että ne olisivat voimassa kesällä 2024.

Liikenne- ja viestintäministeriö on arviomuistiossa nostanut esiin seuraavat sääntelymuutokset, joilla sen näkemyksen mukaan voidaan tehokkaasta puuttua mikroliikkumisen aiheuttamiin ongelmiin:

- Ajoneuvojen pysäköinnistä aiheutuviin haittoihin voidaan vaikuttaa muuttamalla tieliikennelakia siten, että kevyiden sähköajoneuvojen pysäköinti jalkakäytävällä ja pyörätiellä kielletäisiin kokonaan. Tällä tavalla kevyiden sähköajoneuvojen pysäköinti ohjattaisiin ajoradalle jalkakäytävän ja pyörätien sijaan. Pysäköinti olisi kuitenkin ajoradan sijaan sallittua jalkakäytävällä ja pyörätiellä, jos kunta on liikenteenohjauksen keinoin osoittanut pysäköintiä varten pysäköintipaikkoja.

- Myös niin sanotut sähköpotkulautailun liikennesäännöt tulee yhtenäistää. Nykytilanteessa sähköpotkulauta voi olla joko kevyt sähköajoneuvo tai jalankulkua avustava tai korvaava liikumisväline. Olipa sähköpotkulauta kumpi tahansa, niiden käyttämiseen liikenteessä tulisi soveltaa samoja liikennesääntöjä. Tieliikennelain muuttaminen johtaisi siihen, että kaikilla potkulautamallisilla ajoneuvoilla, lukuun ottamatta muun muassa yksinomaan vammaisten ja liikkumisesteisten henkilöiden käyttöön tarkoitettuja liikkumisvälineitä, olisi noudatettava polkupyöräilijää koskevia liikennesääntöjä ja liikenteenohjauslaitteita. Tämä muutos tarkoittaisi myös sitä, että edellä mainittu jalkakäytävän ja pyörätien pysäköintikielto koskisi myös jalankulkua avustajia tai korvaavia liikkumisvälineitä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@govsec.fi
www.intermin.fi

- Liikenne- ja viestintäministeriö näkee myös kannatettavana säätää tieliikennelaisissa uusista liikenteenohjauslaitteista mikroliikenteen ohjaamista varten. Lisäksi nykyisten liikenteenohjauslaitteiden selityksiä tulisi tarkentaa. Muutokset selkiyttäisivät mikroliikennettä koskevaa liikenteenohjausta.
- Liikenne- ja viestintäministeriö näkemyksen mukaan myös maastoliikennelakia olisi tarkoituksenmukaista muuttaa siten, että kevyiden sähköajoneuvojen pysäköinti kiellettäisiin maastossa ilman maanomistajan lupaa. Muutoksella estettäisiin kevyiden sähköajoneuvojen pysäköinti esimerkiksi puistojen viheralueilla ja muilla maastoksi katsottavilla alueilla. Muutoksella estettäisiin pysäköinnistä aiheutuvien haittojen siirtyminen tieltä maastoon.
- Pysäköintivirheisiin puuttumisen tehostamiseksi liikenne- ja viestintäministeriö katsoo tarpeelliseksi, että ajoneuvojen siirtämisestä annettua lakia muutetaan siten, että virheellisesti pysäköityjen kevyiden sähköajoneuvojen ja jalankulkua avustavien tai korvaavien liikkumisvälineiden siirtäminen olisi mahdollista mahdollisimman nopeasti. Laissa säädetty 48 tunnin odotusaika ennen virheellisesti pysäköidyn ajoneuvon siirtämistä ei sovellu yhteiskäyttöisten kevyiden sähköajoneuvojen siirtämiseen. Liikenne- ja viestintäministeriön arvion mukaan lakia olisi tarpeen muuttaa siten, että jalkakäytävälle tai pyörätielle virheellisesti pysäköidyt kevyet sähköajoneuvot ja jalankulkua avustavat tai korvaavat liikkumisvälineet voitaisiin siirtää välittömästi. Vaihtoehtoisesti virheellisesti pysäköidyn kevyen sähköajoneuvon ja jalankulkua avustavan tai korvaavan liikkumisvälineen välitön siirtäminen voitaisiin mahdollistaa myös muualla kuin jalkakäytävällä tai pyörätiellä tehdyn pysäköintivirheen seurauksena. Siirto ei koskisi muun muassa yksinomaan vammaisten ja liikkumisesteisten henkilöiden käyttöön tarkoitettuja liikkumisvälineitä.
- Lisäksi tulisi varmistaa, että virheellisesti pysäköidyn kevyen sähköajoneuvon ja jalankulkua avustavan tai korvaavan liikkumisvälineen siirrosta perittävä maksu olisi suoraan ulosottokelpoinen. Ajoneuvon siirtämisestä annettua lakia olisi muutettava lisäksi siten, että palveluntarjoaja voisi takautumisoikeudella kanavoida ajoneuvon siirtämisestä suoritettun maksun ajoneuvon virheellisesti pysäköineen kuljettajan suoritettavaksi.
- Liikenne- ja viestintäministeriö kannattaa myös 0,5 promillen rajan asettamista polkupyöräilylle ja kevyen sähköajoneuvon kuljettamiselle. Merkittävä osa mikroliikenteen onnettomuuksista on tapahtunut päihtyneenä. Promillerajan asettaminen tukisi liikenneturvallisuusstrategian tavoitetta päihitteettömästä liikenteestä. Promillerajan noudattamatta jättäminen sanktioitaisiin tuntuvalle liikennevirhemaksulla, jos rikosoikeudellista rangaistusta ei nähdä mahdolliseksi. Promillerajan ja hallinnollisesta sanktiosta säädetäisiin tieliikennelaisissa. Jos rangaistus olisi rikosoikeudellinen, siitä säädetäisiin rikoslaisissa. Promillerajan noudattamisen valvonta edellyttäisi liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan myös pakkokeinoina muuttamista. Lakia tulisi muuttaa siten, että poliisilla olisi oikeus puhalluttaa minkä tahansa ajoneuvon kuljettaja tai tehdä hänelle huumausainepikatesti epäillyn päihtymyksen toteamiseksi. Tällä hetkellä ainoastaan moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajan puhalluttaminen tieliikenteessä on mahdollista.

Yllä mainittujen säädösmuutosten lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että mikroliikennettä koskevat liikenneturvallisuusstrategian toimenpiteet tulee toteuttaa osana liikenneturvallisuusstrategian muuta toimeenpanoa. Erityisen tärkeää on tiedottaa mikroliikennettä koskevista mahdollisista uusista liikennesäännöistä tienkäyttäjille. Lisäksi edelleen voimassa pysyvistä liikennesäännöistä tiedottamista tulee jatkaa. Liikenneturvallisuusstrategiaan sisältyy myös mikroliikkumisen verkoston toiminnan jatkaminen.

Kunnat voivat parantaa mikroliikkumisen liikenneturvallisuutta huolehtimalla katujen kunnossapidosta ja parantamalla pyöräilyväyliä. Kattavilla ja laadukkailla pyöräilyillä mikroliikkumisesta voidaan tehdä myös sujuvampaa ja houkuttelevampaa. Ne myös ennalta ehkäisevät mikroliikkumisen siirtymistä jalkakäytävälle ja muille niille kuulumattomille tien osille. Katujen kunnossapitoa ja pyöräilytien ylläpitoa koskevat toimenpiteet sisältyvät myös liikenneturvallisuusstrategian toimenpideohjelmaan.

Liikenne- ja viestintäministeriön arvion mukaan kuntien ja palveluntarjoajien tulisi edelleen jatkaa vapaaehtoista sopimista ja palveluntarjoajien itsesääntelyn kehittämistä. Näillä keinoilla on tähän mennessä saatu aikaan positiivisia liikenneturvallisuusvaikutuksia. Näihin liittyen on syytä kehittää edelleen myös datapohjaisia älyliikenneratkaisuja mikroliikenteessä.

Lausunto

Lausunnoissa on pyydetty ottamaan kantaa seuraaviin kysymyksiin:

1. *Pidättekö arviomuistiossa esitettyä kuvausta mikroliikkumisen nykytilasta oikeansuuntaisena ja riittävän kattavana? Olisiko nykytilan kuvausta syytä täydentää jollain tavalla?*

Sisäministeriö pitää arviomuistiossa kuvattua arviota oikeansuuntaisena ja riittävän kattavana.

2. *Mitä arviomuistiossa käsitellyistä ratkaisuvaihtoehdoista pidätte kannatettavimpana ja toteuttamiskelpoisimpana? Minkä vuoksi?*

Sisäministeriö kannattaa laaja-alaisia useita ratkaisuvaihtoehtoja. Sisäministeriö pitää erityisen tärkeänä, että asetetaan yksiselitteinen ja selvä promilleraja, ja että pakkokeinolaki muutetaan siten, että poliisilla olisi mahdollista määrätä kuljettaja kokeeseen mahdollisesti nautitun alkoholin tai muun huumausaineen toteamiseksi. Tällä mahdollistetaan poliisin valvonta ja mahdollisuus määrätä rikkomuksesta seuraamus yksikertaisessa ja selvässä menettelyssä.

Sisäministeriö pitää tärkeänä, että viranomaisilla ja kiinteistön omistajalla olisi mahdollisuus siirtää väärin pysäköidyt kevyet sähköajoneuvot viipymättä niiden omistajan lukuun. Jalkakäytävien ja pyöräteiden lisäksi kevyitä sähköajoneuvoja pysäköidään myös ilman kiinteistön omistajan lupaa esim. taloyhtiöiden parkkipaikoille ja piha-alueille.

Lisäksi sisäministeriö kannattaa erityisesti kevyen sähköajoneuvon rekisteröintiä ja vakuuttamista. Rekisteröinti mahdollistaisi ajoneuvon identifioimisen ja siten puuttumisen nykyistä paremmin kevyiden sähköajoneuvojen käyttämiseen.

3. *Puuttuuko arviomuistiossa käsitellyistä ratkaisuvaihtoehdoista jokin olennaiseksi katsomanne ratkaisuvaihtoehto? Millainen tämä ratkaisuvaihtoehto olisi?*

Sisäministeriön näkemyksen mukaan ratkaisuvaihtoehdot ovat arvioitu kattavasti.

4. *Mikä on näkemyksenne luvussa 7 esitetystä liikenne- ja viestintäministeriön arviosta? Tulisiko arviota täydentää joillain tavalla?*

Sisäministeriö kannattaa liikenne- ja viestintäministeriön esitystä.

5. *Mitä muuta haluaisitte lausua arviomuistiosta ja sen sisällöstä?*

Sisäministeriö pitää arviomuistion esityksiä yleisellä tasolla perusteltuina. Sisäministeriö pitää tärkeänä mikroliikenteen liikenneturvallisuuden edistämistä ja liikenneonnettomuuksien vähentämistä ja katsoo, että edellä esiin tuoduilla liikenne- ja viestintäministeriön sääntelymuutosehdotuksilla ja muilla ehdotetuilla toimenpiteillä voitaisiin tehokkaasti edistää liikenneturvallisuutta.

Kansliapäällikön sijaisena, osastopäällikkö Jukka Aalto

Erityisasiantuntija

Janne Juujärvi

Jakelu LVM Liikenne- ja viestintäministeriö

Tiedoksi SM PEO Pelastusosasto
SM PO Poliisiosasto

VN/6164/2023-SM-29

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: